

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Našim bralcem!

V pozni noči so nam včeraj zaplenili naš list in sicer za voljo vvodnega članka: „Nekaj o slov. uradovanji“. Zoper to zaplembo vložimo sicer pritožbo, vendar pa priredimo listu s tem drugo izdajo, da ne bodo naši bralci na škodi.

Uredništvo.

Nedelja in delo.

Besede, ki stojé tem vrstam na čelu, so jasne in vsakdo lahko posname iz njih, kaj da čemo v njih.

Ako je nedelja še nedelja, tedaj se v tak dan ne dela, ne opravlja nobeno delo, ki je sploh za to, da se lahko odloži na drugi den. Ali pa je pri nas tako? Po božji in državni postavi pač je, a v vsakdenjem življenji po gostem, posebno po mestih, v tovarnah itd. je vse drugače. O tem piše se v „Slovenci“ blizo tako-le: Judje praznujejo svoje praznike; na leto jih imajo blizo 53 — in teh se držé pošteno. V teh dneh ne bodeš videl juda trgovati, še na ulico se ti ne prikaže in je raje doma. V teh praznikih ne gre niti deca v šolo, oprošča jo zakon; a tudi jud ne gre v somenj ali na trg tak dan, ko bi tudi že naprej čutil dobiček, in celó po železnici se nerad vozi v ta dan, v obče v tacih dnevih ni po njih niti duha niti sluha ter prepusté tudi vsako delo — kristijanom!

Kako je pa to pri nas? Bodi-si praznik ali ne, vzlic temu se dela, vozi na izlete po leti, prodajalnice se otvorjene, po delavnicah delajo, da se vse kadi tudi v največjih praznikih, iz tovarniških dimnikov se vali dim proti nebu celó o praznikih, kakor je to na pr. v veliki vevški papirnici pod Ljubljano, kjer vodstvo ne pozna zakona o posvečevanju nedelj in praznikov. In tako tudi drugod po tovarnah.

Minolo leto je predlagal na Francoskem trgovinski minister, naj se ob nedeljah ustavi

ves dovoz tovarnega blaga in omeji število osebnih vlakov, da bi se mogli oddahniti železniški služniki. Na Angleškem strogo posvečujejo nedeljo in nedeljski pokoj. V nedeljo vsak ostane v svoji rodbini, prodajalnice in gostilnice zapró, ker ni kupcev in gostov.

Pri nas je pa to baš obratno. Ob nedeljah in praznikih drdrajo največji izletni vlaki po tiru in vse vrè na kmete. Krème, gostilnice, beznice so natlačene, povsodi je hrup, vrišč in polno zabav. Angličan je ponosen, da more počivati v nedeljo in se more radovati v krogu svoje rodbine vsaj na Gospodov dan.

Minolo leto so ustanovili v Parizu veliko društvo v svrhu posvečevanja nedelje in nedeljskega mirú. Na čelu tega društva je Leon Say; društveni člani so zastopani iz vseh vrst stanovništva in najvišjih krogov. Obrnil se je pismeno do slovečih mož, kako oni mislijo in sodijo o nedeljskem počitku. Najzanimljivejša izmed teh sta dopisa predsednika severo-ameriških Zjedinjenih držav, Harrisona, in velicega angleškega državnika, Gladstone-a. Oba sta za nedeljo. To pa tudi ne more nihče drugače, ako ima še kaj srca ne samo za delalno ljudstvo, ampak tudi za-se, za občno blagostanje.

Počitka treba vsakemu, bodi-si uradniku, učenjaku ali duševnemu delavcu, bodi-si gmotno delujočemu človeku, delavcu, kmetovalcu ali rokodelcu. Duh potrebuje počitka, da se izbistri, osveži, telo, da izerpane sile zopet nadomesti z odmorom. Toda pri nas se na to gleda kaj malo. Uradnik sedi v davkariji in sodnji in po družih pisarnah tudi ob nedeljah in praznikih. In baš ob takih dnevih se še največ uraduje.

Judom na ljubo zaprta je na Dunaji borza v njih praznik, a tudi v urad ne sme biti pozvan jud na njegov praznik. Država naša je skoro povsem katoliška. In kako se obnaša zakon do teh katoličanov gledé nedeljskega počitka? Vedno se govori, piše in poudarja, naj popolnem uvede nedeljski počitek, posvečevanje

nedelj in praznikov, toda vse to ostane le na papirji.

Ako pa hočemo biti pravični proti svojem zdravju, svoji duši, pogajajmo se torej za nedeljski počitek, kajti delo ob nedeljah ne prinaša dobička, temveč prokletstvo. Bodimo kristijani, pa tudi skrbni ljudje za svoje zdravje, svoje obitelji. Ne spolnjujoč strogo verskega reda v vsem svojem življenju, tudi se nadejati ne smemo, da nastane v družbinskem in narodnem oziru napredek k boljšemu!

Izvolitev lavantinskih škofov.

(Dalje.)

Po prebranem potrdilu pride na vrsto izpraševanje. Posvečevalec da posvečencu zaporedoma osem vprašanj, ki se ozirajo na oskbovanje njegove službe. Po vsakem vprašanju se posvečenec vzdigne in na vsa vprašanja odgovarja: „Hočem“. Potem pa posvečevalec skonča osmero vprašanj s temi besedami: „Vse to in še tudi druge darove naj ti podeli Gospod; naj te ohrani in naj te potrjuje v vsem dobrem“.

Zdaj še sledi devetero vprašanj gledé vere, na katera vprašanja posvečenec odgovarja: „Pritrdim, in prav tako tudi jaz verujem“. Na to posvečevalec moli: „Naj blagovoli Gospod to vero v tebi, preljubi brat v Kristusu, pomnožiti v pravo in večno izveličanje“.

Potem se prične daritev sv. meše. Posvečenec stoji in moli na levi strani posvečevalca vstopno molitev sv. meše. Med tem pa, ko posvečevalec gre po stopnjicah k altarju, vodita škofa, ki sta na pomoč, posvečenca pred njegov lastni altar. Ondi se mu obujsajo škofovski čevlji v spomin, da se naj njegovo srce odpove posvetnim stvarim in se naj povzdigne do nebeških reči, ravno tako, kakor čevlji od zemlje odločijo in vzdignejo noge novega škofa. Za naprej naj njegove noge opravljajo prijetno opravilo ter donašajo ljudstvu veseli glas in mir. Prerok Izaija namreč govori: „Kako lepe so noge tistega, ki pridiguje mir, ki oznanjuje dobro“.

Zdaj mu obesijo okoli vrata na zlati verižici naprsni križ v znamenje, da se odslej po besedah svetnega apostola nobene druge reči ne bo bolj hvalil, razven križa našega Gospoda Jezusa Kristusa. Zraven tega ga oblečejo tudi v notranja bela, platnena oblačila in v svilnato dalmatiko (obleko dijakona), v znamenje, da so v škofovski časti vsi drugi posamezni redovi in blagoslovi zedinjeni. Na dalje se mu obleče štola in mešni plašč. Štole pa mu ne dejo na prsni križema, kakor si jo dene navadni duhovnik, ampak oba konca štole mu naravnost doli visita, kar lepo pomenja, da njegova duhovna oblast v ničemer in nikjer ni preprečena in prekrižana, ampak da je neomejena in polna.

Pred sv. evangeliem vodita škofa poma-

gača posvečenca pred posvečevalca, ki sedi pred altarjem na stolu, in posvečencu našteje dolžnosti njegovega novega stanú: „Škof mora soditi, pridigovati, blagoslovljati posvečevati mešnike, darovati, krščeovati in birmovati“.

Potem se vzdignejo vsi trije škofi s svojih sedežev in pokleknejo pred altarjem. Posvečenec pa se za njimi zgrudi po dolgem na zemljo, in se z licem skloni do tal, posvečevalec pa navzdigne litanije vseh svetnikov. Tukaj tedaj škofje, duhovstvo in prisotno ljudstvo, in tako rekoč tudi vsi svetniki stopijo pred tron božji, naj izvoljenca blagovoli blagosloviti in posvetiti.

Na to se vzdigne škof posvečevalec z mitro na glavi, v levici držeč pastirsko palico in nad posvečevalcem z desnico trikrat napravi sv. križ in med tem moli: Blagovoli tega prisotnega izvoljenca blagosloviti; — blagovoli tega prisotnega izvoljenca blagosloviti in posvetiti; — blagovoli tega prisotnega izvoljenca blagosloviti, posvetiti in posvečiti. Duhovstvo pa odgovarja: prosimo te usliši nas!

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Nekaj o odstavljenji teleta.

(Konec.)

Teleta, katera smo namenili za rejo, odstavimo popolnoma še le z 8 ali 9 tednom. Prvih 6 tednov pa se naj nasesava tele do sitega pod kravo. Po četrtem tednu pa se mu polaga vsejedno še mehke otave ali sena v jasli. V tem času dajaj teletom tudi vsak dan nekaj ovsa, in tega v ta namen sproti skuhamo. Na ta način privajamo teleta polagoma navadni krmi in teleta prično žreti, skorej nevedoma.

Čez 6 tednov pričeti je potem prav za prav še le z odstavljanjem. Odstavljati je polagoma s tem, da kravo pred sesanjem nekoliko pomolzemo ter puščamo v vimenu čem dalje manj mleka.

Najbolje storimo, če izmolzemo v 7. tednu vsaki pot en sesc, predno pripustimo tele, tako sesa tele le iz treh sescev. Ker se torej tele ne nasesa do sitega, zato mu dajmo več druge krme. V 8. tednu odvzamemo mleko iz dveh sescev in v 9. tednu iz treh sescev. Med tem časom, ko se tele čem dalje, manj nasesa, pokladajmo mu od tedna do tedna čem dalje več kuhaneja ovsa ter ga navajamo na to, da uživa najfinejšo otavo ali najboljše in mehko seno. Med takim odstavljanjem navaja naj se tele, kakor hitro je pričelo uživati otavo in oves, tudi pijači, in sicer na ta način, da mu ponudimo vselej pred sesanjem malo mlačne vode, in tej lahko primešamo še iz kraja posnetega mleka. Po odstavljenji privadi se namreč tele najtežje na pijačo. Med odstavljanjem daja pa

se mu zmerom le mlačne pijače. Mrzli vodi privadi se tele, kedar je že odstavljeno.

Skrbni živinorejci odstavljajo teleta tudi na ta način, da puščajo teletom v 7. tednu le po dvakrat sesati, zjutraj in zvečer, v 8. tednu pa le še po enkrat. Sicer pa ravnajo tako, kakor smo povedali.

Pri takem odstavljanju ne bo tele izgubilo mlečnega mesa, niti ne bo shujšalo in v rasti zastalo, kakor do sedaj, marveč se bode enakomerno lepo razvijalo in raslo v veliko korist in veselje gospodarju, ter mu bode donášalo za njegov trud in skrb lepših obresti. Ravnajmo tako, in gotovo bomo dobivali boljših dohodkov od govedoreje. Da smo jih potrebni, to čuti sedaj že vsak gospodar, saj nam gre čedalje trše za denar.

Sejmovi. Dne 24. januarija v Kostrivnici. Dne 25. januarija v Studenicah in v Slov. Gradci. Dne 28. januarija v Artičah pri Brežicah. Dne 29. januarija pri sv. Juriji na Tabru in dne 31. januarija v Dobovi pri Brežicah

Dopisi.

Iz Senarske pri sv. Trojici v slov. gor. (Občinske volitve.) Pri nas smo bili vrli slovenski rojaki, devet let, zakovani v verige nemčurstva, to pa zato, ker se je malokateri upal zameriti tem, ki so pravi prijatelji nemčurjev. Znali so si le-ti pa dobro pot ogladiti, bodi-si z jezikom, ali z obljubami; ali skoro vsem njih pomagačem so potlej obljube po vodi splavale. Ker so se pa sedaj oni mogočneži bali za svojo čast, za to so na vso moč delali in so se vsakih sredstev posluževali. Pooblastila so povsod beračili in še prê pri nekaterih udovah celo z zvijačo. Kakor nekaj turski paša nad kristjane, tako so prignali vse svoje janičarje na volišče. Akoravno so tu vsi nemškutarji vkup pridrli, nekateri so celo od sv. Trojice in Porčiča jim prihiteli na pomoč; vendar je zmaga naša, ker smo Slovenci stali, kakor skala, proti bučeim viharjem. Tu se zopet razvidi, da preti nemškutariji po vseh krajih pri nas neusmiljeni pogin. Vam, dragi volilci, ki ste se potegovali za narod in pravico, bodi lepa hvala. Mi vsi pa združeni ostanimo, vedno trdni in delujmo na čast svojega roda, ter posnemajmo svoje predde: „vse za vero in cesarja, branit dom in narod svoj!“ Do zdaj se je uradovalo pri nas vse nemško, ali zdaj bo drugači, ker so v odboru, skoro sami slovenski kmeti, no en par Nemcev (?) se je še vsililo, ali ti ne bodo Slovincem zapovedavali. Za župana je izvoljen g. Davorin Križan in prvi svetovalec je g. Davorin Vršič, drugi svetovalec pa g. Lorenc Družovec, sami spoštovanja vredni

slovenski rodoljubi, ki bodo gotovo skrbeli za mir in blagor občine. Ob priliki se bo kaj več slišalo.

Iz Negove. (Spomin za novo leto 1890.) Sploh je stara in lepa navada med vernimi Slovenci od nekdej, da si na novega leta dan obilno sreče, zdravja in veselja v novem nastopnem letu voščimo in želimo eden drugemu. Katere pa posebno ljubimo, tem še kaj posebnega v spomin podarimo. Tako smo tudi mi Negovčani storili, da smo prebl. Devici Mariji, patroni naše cerkve in župnije, v večji kinč njene hiše božje nov Križev pot, kakor tudi na stranskih altarih podobe štirih sv. angeljev, klečečih pred presv. srcema Jezusa in Marije oskrbeli. Po nasvetu našega nam priljubljenega č. g. župnika se je nabrala potrebna svota za ta kinč, pri katerem pa so sami č. g. župnik bili vsem v izgled. Križev pot je izvirno delo slikarja Gornika od sv. Petra v slov. goricah, ki nam je tudi cerkev zmalal in tudi veliko podobo na platno, katera predstavlja Kristusa na vrtu Gezemani. Podobe angeljev pa je izdelal g. L. Perko od sv. Trojice s slov. goricah. On nam je v dveh letih že 23 podob za našo cerkev izdelal in se vsemu p. n. cerkvenemu občinstvu priporočal. Podobe sv. angeljev so nam č. g. župnik v nedeljo po novem letu blagoslovili in potem so nam v kratkem govoru vsakemu stanu posebej angelja darovali in nam priporočali, naj bi se zmiraj vsak svojega angelja varha spominjali in se v vseh dušnih in telesnih potrebah njegovemu varstvu izročevali, kakor tudi svojim stanovskim patronom, katerih družbe se bodo tudi letos pri nas ustanovile. Sv. križev pot pa se je drugo nedeljo potem s slovesnostjo blagoslavljal in z odpustki obdaroval. Potrudili so se č. g. O. Gelazij, frančiškan od sv. Trojice, ter so nam v izvrstni pridigi razlagali: začetek sv. križevega pota, kako se naj obiskuje in moli in velike milosti in dobrote sv. križevega pota, katere lahko tudi svojim ljubim rajnim v prid obračamo. Po pridigi se je vršilo blagoslavljanje in ob enem tudi pobožnost sv. križevega pota za vse dobrotnike, kateri so k temu kaj darovali. Z večernicami, po katerih se je zapela zahvalna pesem „Te deum“, se je slovesnost končala. Vsi smo se šteli srečne in zadovoljne in hvalimo Boga, da nam je dodelil to srečo, da zamoremo sv. križev pot spet v našej krasnej cerkvi obiskovati. Saj je res sv. križev pot za Najsvetejšim, največji in najdražji zaklad v cerkvi, ki si ga zamoremo v prid obrniti; kakor so nam č. g. v pridigi omenili. — Za velkonočne praznike pa se pripravljamo, da bodemo spet naši ljubi Materi Mariji Negovski kaj za pisanko darovali in to bo nov božji grob. Presveta Trojica in preblazena Devica, daj nam spet srečno teh praznikov učkati se. Ložnički.

Iz Čadrama. (Novosti novega leta in cerkvenega društva.) Pri nas se poslušalci v praznik novega leta nič manj ali še bolj pazljivi, kakor pri pridigi, kažejo pri oznani novosti preteklega leta v zadevi župnije, posebno še pa cerkvenega društva za novo farno cerkev. Letos se je ta dan naznanilo, da je bilo l. 1889 24 parov poročenih, 80 rojenih, 42 moškega in 38 ženskega spola in med temi 19 nezakonskih, več kakor kedaj v zadnjih 14 letih. Umrlo jih je primerno malo 54 in sicer 22 možkih in 32 žensk. — Naše društvo za pozidanje nove farne cerkve, ki je novega leta den 1889 štelo 1212 udov, šteje jih zdaj 1310 in sicer 885 dobrotnikov, t. j. takih, ki so enkrat ali večkrat več kakor 52 kr. na leto društvu darovali in 425 navadnih društvenikov, ki le 52 kr. na leto vlagajo, pa od domačih društvenikov je pr. l. 380 društvenikov svoje doneske vplačalo. Ti znašajo samo 450 gld. Mal je ta znesek in je deloma uzrok v slabi letini, posebno še pa v tem, da se je pri nas 1. jul. 1889 začela bernja za g. župnika in cerkvnika odkupovati. Gospodarji bodo jo težko pobotali, ker bo glavnicna znašala skupaj nad 10.000 fl., za to pa le redki na dva kraja kaj dati zamorejo. Vendar je naše društvo v pret. letu kljubu tej overi za več kakor 3000 gld. napredovalo in sicer s tem, da je g. predstojnik za voljo posebnega uzroka mu daroval 50 × 25 t. j. 1250 gld. in je prejelo blizo 500 gld. vplačanih obresti, potem od tujih dobrotnikov 152 gold, med tem, ko so nam l. 1888 tisti darovali celih 766 gld. Pri prvih 450 gld. ni vštet znesek odišle fužinske gospé Jovane Steinauer, ki nam je pred svojim odhodom še 150 gld. darovala. Ali tudi po rajnih smo prejeli nekatere zneske in sicer po umrlem Kasparju Breznik že prej 30 gld. in zdaj še 170 gld., za umrlo Antonijo Založnik 100 gld., za rajn. Martinom Tajher 30 gld. in ker še za rajn. bogatim Francetom Kunaj, p. d. Mastnjakom razdelitev zdaj ni dognana; za njim še obljubljenih darov pričakujemo in smo prepričani, da bo udova Alojzija gotovo dala 500 gld., čeravno nji je bil le 5. del spoznan z otrokom vred, tedaj okoli 10.000 gld., med tem, ko bota sina l. zakona dobila vsaki vsaj 20.000 gld. Upamo, da bota zmislila na naše društvo, kajti kdor Bogu kaj posodi, na boljše obresti vlaga, kakor tisti, ki le vedno več pozemeljskega blaga išče in po tistem poželuje. Ker še več obresti ni vzdignjenih, zato glešta zdaj naše društvo okoli 13.000 gld. med tem, ko je novega leta 1889 imelo le blizo 10.000 gld. Za naše po razmerah neugodne okoliščine smemo tedaj reči Bogu hvala in vsem dobrotnikom za to podporo in za napredek. Ko bi vsi društveniki v letu 1890 svoje obljube izvršili in bogatejši domači in sosedje nas po moči podpirali, mi bi že letos

mogli blizo do 20.000 gld. priti in zato predstojništvo vse prosi, kojim je na tem kaj, da naš lepi kraj tudi primerno lepo cerkev dobi k večji časti Boga in domačim in sosednjim faranom v izveličanje.

Od sv. Pavla v Sav. dolini. (Pogreb rajne gospé Zanier.) Pretečeno leto dne 20. dec. ob 6. uri zvečer poklical je mili Bog iz tega sveta blago gospó Lizabetó Zanier, po kratki bolezní, prevideno s sv. zakramenti v 73. letu njene starosti. Pokojnica bila je lepega obraza in čedne postave pa prijaznega obnašanja in dobrotljiva mati ubogim. Njena ponižnost, bogoljubnost in vnetost za čast božjo bile so svetle zvezdice, ki so lesketale nad njeno glavo. Ali tudi v narodnem oziru je bila mila gospa kinč slovenskega naroda. Njega je iskreno ljubila, ter je tudi v djanji rada storila za-nj, kar je bilo v njeni moči. Vse te njene lepe čednosti, vcepila je že mlademu srčku blagega sina. Hvala Bogu, sad tega uživamo že več let na narodni strani mi Št. Pavelski občani. Zato želimo iz srca vsi, da bi nam ga Bog ohranil še prav mnogo let. Pred kakimi 55 leti pričela se je ranjka gospa s svojim blagim možem Matijem Zanier s trgovino pečati in Bog je nju in nju sina pošteno obrt obilno blagoslovil, tako, da sluje sedaj kot marljivi trgovec daleč po svetu. Bila je blaga gospa vsem, posebno pa njenemu sinu, njegoví soprogi in njunim hčerkam tako srčno ljuba in je bila zato nje zguba vsem v obče žalost. Nje sin, g. Norbert Zanier je vse storil, kar je bilo storiti mogoče, da bi svoji preljubljeni mamiki dostojniši pogreb pripravil, in je tudi cerkvi in ubogim v ta namen plemeniti gospod veliko daroval. Na kvaterno nedeljo po večernicah zbrala se je neštevilna množica ljudi domačih in iz sosednjih občin, znancev, prijateljev in sorodnikov, požarna bramba v polnem številu iz tovarne Priboldske in štirje duhovniki. S krasnimi venci okrašeno krsto blagoslovili so na domu pred hišo Braslovški č. g. dekan, pogrebniški pa so prenesli rakev v cerkev k mrtvaškim molitvam. Po molitvah podal se je ves sprevod z lučicami v rokah za rakvijo proti mirodvorn in mili glasovi vbranih novih zvonov peli so zadnjokrat prav tužno pesem svoji dobrotnici k večnemu počitku. Ginjeno je bilo videti že nekoliko v mraku velikanski sprevod z neštevilnimi lučicami skazajočo zadnjo čast in hvaležnost svoji ljubljenci. Na mirodvoru so po mrtvaških molitvah Braslovški dekan spregovorili nekatere besede o življenji umrle in potem so molili za njo. Nje sin blagi gospod s svojo družino in drugi spremljevalci pa smo se žalovaje razšli vsak na svoj dom. Konečno še želim, naj bi vse gospé in gospodinje po naši mili domovini v vseh čednostih posnemale rajno čednosti polno gospó in

ji ohranile v tem najblažji spomin. Bog ji daj sveti raj uživati vekomaj!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pogodba o spravi Čehov in Nemcev je gotova. V nedeljo dne 19. januarija so jo podpisali vsi, ki so se vdeležili shoda na Dunaji. Kolikor se sliši, bodo poslej v dež. zboru v Pragi tri skupine: česka, nemška in veleposestniška. Vsa pogodba razglasi se v ponedeljek dne 27. januarija. — Nemškim liberalcem sta najbolj na poti ministra dr. pl. Dunajevski in grof Falkenhayn, prvi, ker je Poljak, drugi pa, ker je katolik in zato bi najraje, da bi njima grof Taaffe dal slovo in potem bi oni njega še trpeli na dalje. Kako so milostivi! — Pri nemških štaj. konservativcih še živi več katol. polit. društev in dež. poslancem služi tako društvo lahko v to, da se seznanjajo z željami svojih volilcev. Msg. Karlon in Kaltenegger se jim vedno predstavljata v tacih društvih. Dobro je tako. — Na Koroškem dela „bauernbund“ sedaj že čisto v redu na to, da ostane slov. kmet slej, kakor prej tujeu pod peto. Žal, da tega skraja ljudje niso brž izpoznali, sedaj pa je ta „punt“ že precej globoko zaril svoje kremplje tudi v slov. kraje. — Dež. predsednik kranjski, baron Winkler je vzbolel za hripo in je ona sploh po Ljubljani in celo na kmetih veliko ljudi potisnila v postelj. — V Ljubljani se snuje novo polit. društvo, katero naj obseže celo kranjsko deželo, toda doslej malo kaže, da bode iz tega društva kaj. — Iz Gorice je bila te dni deputacija 3 mož pri svitlem cesarji in sicer za voljo nove železnice, za katero se pripravate dve stranki. Ne ve se, katera da zmaga. — Na Primorji že imajo sedaj vsa znamenja za to, da se jim bliža spomlad. — Novi mestni zastop v Trstu je že pokazal, kako da je avstrijsk. Proti volji c. kr. vlade je namreč sklenil, da se postavi iredentovcu Revera, ki je umrl v Rimu, spominek v Trstu in se prenese njegovo truplo v Trst. Sedaj pa je vrsta na vladi! — V Reki dobijo nov, velik kolodvor. Kakor je znano, lasté si Madjari Reko in odtod prihaja, da so njej nasproti še precej darežljivi. — Župan v Zagrebu bode najbrž dr. Milan Amruš, mož, ki zasluži vse zaupanje mesta. — V drž. zboru v Pešti je v novem času vse bolj mirno in človeka je skorej strah tega miru, kaj se kje ne pripravljajo v „hudo uro?“ — V Galiciji primanjkuje ljudem krme za živino, judje kupujejo konje in kar jim pride pod roke in pod — ceno. Konj se kupi najvišje za 2 gold.

Vunanje države. Okrožnica sv. Očeta v Rimu je že izšla in kaže prelepo dolžnosti naše do sv. cerkve pa tudi plačilo tistih, ki se jim ne odtega. — Rodbina italij. kralja je

izgubila imenitnega člana, vojvodo Aosta, brata kralja Umberta. Zivel je poslednje leto v Turinu, nekaj časa pa je bil tudi za kralja v Španiji, ali ondi ga ni dolgo trpelo. Umril je lepo krščanski. — V Španiji vzdiguje republika zopet glavo t. j. ljudje, katerim nikoli ni prav, kar že stoji, radi bi drugo obliko vlade; mogoče da bi pri njej kaj odpadlo za-nje, Upajmo, da najde kraljica - udovala še dosta mož, ki obvarujejo državo nesrečne prekucije. — Novo ministerstvo v Madridu sestavlja Sagasta in bode bojda spravljivo. — Boulanger sega sedaj na ljudi, ki jim mrzi do judov. S tem pa ne bode za-nj veliko bolje, kajti na Francoskem je le pičlo malo judov in ljudje še nič ne čutijo, kake da so te pijavke. — V zbornici poslancev v Parizu je bilo zadnji ponedeljek prav živo, celo viharno, vendar pa je v njej večina republikancev in zato obvelja vse, kar hoče vlada. Ali za kako dolgo? — V Belgiji so še slej, kakor prej strike delalcev, posebno teh, ki delajo pod zemljo, in Bog zna, kdo da je v tem več kriv, ali gospodarji ali delalci. — V Nemčiji je isto tako veliko križa za vlado v delalcih, le-ti se ne dajo vgnati, če jih tudi veliko mora vsled tega iz dežele. Novi drž. zbor v Berlinu pa dobi nalogo, da izdela postavo, vsled katere bode vladi mogoče vzdrževati red tudi pri delalcih. To bode pa težko delo! — Na Ruskem se sliši zopet o nihilistih, vsaj zapira se veliko ljudi, tudi častnikov, katerim se podtika, da so z njimi v zvezi. — Bolgarija ima ruski vladi plačati odškodnine vsled zadnje vojske, ali ona se brani plačila. Nam je prav, če se ga ubrani, pa razlogi, na katere se opira, nič niso za to. — Več, kakor siti so v Srbiji Črnogorec in radi bi jih zopet poslali nazaj v „črne gore“, toda iz lepa to ne gre. — V Carjemgradu je umrl Emin paša, po rodu Nemeč in torej odpadnik. Veliko pa mu menda to ni pomagalo v življenju. — Na otoku Kreta se zopet nekaj kuha in ni nemogoče, da slišimo v kratkem o puntih iz otoká. Žal, da iz punta ne pride nikoli do resnične pomoči za ljudi, ki so je potrebni. — V Afriki se je gledé Samoa in sosednjih otokov dognalo med državami, katerih se to tiče, da ostanejo le-ti potlej sami za-se, in nobena evropska država nima pravice jih nadzorovati. Ta sklep pa kaže, da ga je zavist rodila. Ker ne sme Anglija posesti otokov, zato jih naj ne posede nobena druga!

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

Ker so od različnih strani, zlasti pa od duhovščine dohajala vedno bolj žalostna poro-

čila v Gradec, poklicala je vlada nekatere rogovileže tje ter jih je kaznovala, ene v denarjih, druge z zaporom. Pa tudi to ni nič pomagalo. Prišla je torej o binkoštih l. 1606. druga komisija v Ptuj. Našla je osobito med ženskim spolom mnogo krivoveri udanih oseb. Predsednik komisije, škof Martin je stanoval v hiši Marjete Marenzi, vdove bivšega mestnega župana Bernharda Marenzija. Ko jo je škof vprašal o njeni veri, odgovorila je: Jaz sem luteranka in hočem kot taka živeti in umreti. To je vladiko zelo osupnilo. Skušal je sicer, jo ozmoti prepričati in za resnico pridobiti, a ko je izprevidel, da ima opraviti s trdovratno krivovernico, odpustil jo je od sebe z opominom, naj le ne daje nikomur pohujšanja; na eni ženski itak ni veliko ležeče.¹⁾ V obče so pri tej priložnosti komisarji proti ženskam prav uljudno postopali in tudi drugače zelo prizanesljivo ravnali. Iznani so bili samo nekateri, kot strastni rogovileži znani luterani, vsem drugim je bil dan precej dolg čas za premislek.

Takrat je škof Martin vsled prošnje župana Jurija Sorger-ja v cerkvi vseh Svetnikov zopet posvetil prednji altar, katerega so bili luterani s svojo božjo službo oskrunili. Tudi zgoraj omenjen zvon je bil pri tej priliki posvečen, pa poprej je moral nek ključavničar spodtakljive podobe glavnih krivovernikov gladko odpiliti.²⁾

Premehko postopanje ove komisije proti krivovernim meščanom je bilo krivo, da se je v nemarnost in mlačnost začela kmalu po odhodu komisarjev v Ptuj zopet zelo širiti. Zato pa škof Martin, ki je v naslednjem letu (1607.) imel na spodnjem Štajarskem kanonično vizitacije, v Ptuj ni našel posebno ugodnih razmer. Vladika je prišel v Ptuj iz Maribora dne 10. junija t. l. zvečer. Seboj je imel dvornega kaplana Vilhelma Pavlič-a³⁾ in nekaj službenikov. Drugi den je pregledal mestno cerkev in podružnice, izpraševal duhovnike in verne in delil zakrament sv. birme, dne 12. t. m. pa je odšel k sv. Marjeti, od tam k Veliki nedelji in v Ormož, kjer je našel v vsakem oziru pomilovanja vredne razmere.

Leto za letom je dobivala vlada iz Ptuja bolj žalostna poročila. Kakor župnik Ripšer, tako zdravnik Matjaž Astij in drugi so tožili, da se izmed Ptujskih meščanov le malokdo zmeni za spoved in božjo službo. Po nedeljah in največjih praznikih so cerkve prazne, pač pa je po štacunah in oštarijah vse polno ljudi. Tudi na poste še redko kdo porajta. Zaradi tega so

o postnih dneh mesnice ravno tako obiskovane, kakor o drugih. Prav vernih je zelo malo, čemur se pa ni čuditi, ker je videti in slišati toliko pohujšljivega. Krištof Schauer, poseb- ljeno pohujšanje — je mnogo meščanov spridil in za krivovero pridobil. Isto tako tudi Grüber, ki sicer živi zunaj mesta na svoji pristavi, a meščane vedno zoper duhovništvo šunta in pohujšanje daje. Trnovski Steibl stanuje po zimi v mestu ter širi luteranstvo. Ana Toting, Monsberška grajščakinja je že več deklet od- tujila pravi veri. Preskrbljevalec živeža Caha- rija Schmidt in njegov svak računovodja Wal- tersdorfer, ki sta l. 1600. bila iz Gradca pro- gnana, pridgujeta luteranstvo celo očitno v provijantni hiši. Razun teh je še več drugih meščanov vseskozi krivovernih. Največ, gotovo čez 20 je pa luteranskih meščank. Te hodijo v Medjimurje h kalvinom k božji službi, do- našajo od ondot krivoverne knjige in spise ter razširjajo krivovero v mestu in okolici. In vsled tega postajajo razmere od dne do dne bolj ža- lostne in tudi katoliki vedno bolj mlačni. Ne bilo bi še tako daleč prišlo, ko bi mestni sve- tovalci bili svoje dolžnosti natančneje izpolnje- vali. Ne le, da ne skrbijo za to, da bi po ne- deljah in praznikih bile štacune med božjo službo zaprte, — še dajejo sami slab izgled, ker ali celo k pridigi ne grejo, ali pa se le po kotéh potikajo. In kaj še govorijo tu in tam? Eden pravi, da je papež antikrist, drugi pa trdi zopet kaj drugega. Svetovalec Krabat pa se je celo izustil, da je bedak, ki še gre na božjo pot v Marija-Celje. (Dalje prih.)

Smešnica 4. Krčmar Strnad se toži svojim gostom in pravi, da sedaj ni nič več s pustom. „Zakaj ne?“ vpraša čevljar Škorec. „Ej“, toži še krčmar, „kar nihče se več ne ženi, ki še glešta kaj pod palcem“. „Res je,“ potrdi mu trgovec Zima, „res je, jaz imam 3 hčere in vsaki rad dam po 10.000 gold, seboj, a doslej še ni nihče vprašal za-nje.“ „Oče,“ čuje se na to izza vrat debeli glas vaškega pastirja, „oče, če je tako, pridem pa kar jaz po-nje“.

Razne stvari.

(Drž. zbor.) Kakor se glasi najnovejše poročilo, snide se drž. zbor še le v ponedeljek dne 3. februarja na Dunaji.

(Trgovina.) Nekateri naših bralcev vedó, da obstoji društvo južno-avstrijskih in ogerskih trgovcev z lesom in njim naznanimo, da ima le-to društvo svoj občni zbor v nedeljo, dne 26. januarja ob 9. uri dopoldne v gostilni „Stadt Wien“ v Mariboru.

(Pri c. kr. sodniji) l. br. Drave v Ma- riboru se je naznanilo lani 1387 kaznivih stvari v zatožbo. Izmed teh je bilo 240 tacih, da jih

¹⁾ Mittheil. d. hist. Ver. f. Steier. XXXII, 7.

²⁾ Jak. Rosolenz, Gegenbericht, str. 149 in 150.

³⁾ „Natione Lusitanus, dioec. Magdeburgensis“ je bil v mešnika posvečen v Gradci aprila l. 1605. Dne 12. februarja 1615 imenoval ga je Sekovski škof Martin, župnikom v Radgoni, kjer je služboval do l. 1620.

je dobila c. kr. okrožna sodnija v Celji v roke, 459 jih je odpadlo brez sodbe, 688 pa je pričakalo sodbe. V tem je bilo 837 ljudi krivih, 123 pa nekrivih. Tatvina in nesramnosti se množijo v tem okraji, ako sodimo po teh zažbah.

(Obč. zastop) v Slivnici pri Mariboru je izvolil g. Fil. Mahorko, veleposestnika, za župana in gg.: Jarn. Vreznar, Jož. Wregg in A. Vehovar za obč. svetovalce.

(Središko bralno društvo „Edinost“) ima v nedeljo, dne 26. t. m. ob 6. uri zvečer v društveni sobi svoj glavni zbor s temle vspeodom: a) Letno poročilo; b) Polaganje računov; c) Volitev predsednika in 6 odbornikov; d) Določba časnikov; e) Predlogi; f) Vplavanje letnine.

(„Bralno društvo“) pri sv. Juriji ob Ščavnici priredi dne 9. februarja t. l. „Vodnikov večer“ s sledečim vspeodom: 1. Predsednikov pozdrav. 2. Dr. G. Ipavic, Slovenec sem. 3. Narodna, Ena ptičica priletela. 4. F. S. Vilhar, Slavjanska. 5. Dr. B. Ipavic, Ilirija oživljena (četverospjev.) 6. Slavnostni govor. 7. A. Foerster, Venec Vodnikovih pesni (II., III., IV., VI.) s spremljanjem glasovira. 8. Dr. G. Ipavic, Mornaska. 9. Dr. G. Ipavic, Zvečer (četverospjev). 10. K. Mašek, Nezakonska mati, samospjev s spremljanjem glasovira. 11. Kumpf, Ruža u pustinji. 12. Jos. Kocijančič, Venec narodnih pesni. Potem prosta zabava. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

(Umrl) je v soboto, dne 18. t. m. po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti v 70. letu svoje starosti Blaž Vajš, po domače Kranjc, posestnik na Velikem Volcu, fare sv. Duha nad Lučami. Mož je bil več let cerkveni ključar in daleč okoli slovit zavoljo svoje pravičnosti. Z eno besedo, mož je bil po božji postavi, da jih je malo enakih zdaj na svetu. Bodi mu zemlja lahka!

(Nevihta.) Po zimi je nevihta gotova redka prikazen in vendar je bila v ponedeljek, dne 20. t. m. ob 6ih zvečer nevihta z grmenjem in bliskanjem pri Iglavi na Moravskem in v noči potem istotako pri Zagrebu.

(Pri okrajnem zastopu v Celju) bode se navažanje cestnega posipa ali šotra dražbalo za vse ceste v Savinjski dolini v Žalcu, za ceste pri St. Jurju v St. Jurju in konečno za ceste iz Celja čez Teharje, iz Celja na Laško iz Višnje vesi v Vitanje, in v Doberno, iz Celja v St. Martin, iz Babne v Zalog, od Arčlina v Blagovno in iz Hudinje v Lubečno pa v Celju. V Celju bode pa dražba v četrtek 30. januarja t. l. predpoldne ob 9. uri v pisarni okrajnega zastopa.

(Smrtna kosa.) V noči od 19. na 20. januarja je umrl g. Lipold veleposestnik in starosta, „Sav. sokola“ v Mozirji. V njem iz-

gubi Savinjska dolina vrlega in vztrajnega rodoljuba.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) darovali so: Dr. Drag. Prus, zdravnik v Konjicah 3 fl; Ant. Šijanec, kap. pri sv. Jurji 3 fl; Vid. Janšekovič, kap. Sladkogorski 2 fl; Majhenova dekleta 5 fl; O. J. 1 fl; G. A. G 1 fl; Sin drugi 1 fl: Bog plati!

(V prsi) je dobil v četrtek, dne 16. t. m. vojak I. Tržan, doma iz Pilštanja, na strelišči v Celji kroglo, ko je držal podobo, v katero so tovariši streljali. Krogla je prebila jez, za katerim je mož stal in ga je tako smrtno ranila.

(Rop.) V noči od dne 7. januarja je vdrl 19 let stari V. Kropaj, doma iz Lačne gore pri Oplotnici, v hišo Antonije Klinec ter ji je 17 ran vsekali v glavo in druge dele života. Na to ji je pobral 15 gold. ter je prišel mirno domú k svoji materi. Krvava sekira pa ga je izdala.

(Iz Rogatca) zvemo, da je ondi umrl dne 21. januarja g. Simon Praprotnik, c. kr. okr. sodnik v pok. in načelnik okr. zastopa, v 82. letu svoje dobe. Ranjci je bil vesten uradnik, vrl kristijan in velik prijatelj slov. kmeta. Naj počiva v miru!

(Samomor.) Nek J. Jenčič, služabnik pri g. dr. J. Muléju, c. kr. notarji v Mariboru, se je v torek, dne 21. t. m. vstrelil v glavo in to s tako silo, da mu jo je na sto kosov razdrobilo. Pravi se, da se je bilo možu zmešalo v glavi.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Janez Pajek, župnik v Poličanah, je umrl v nedeljo dne 19. t. m. po dolgi bolezni v svojem 57. letu. Provizor je postal tamošnji kaplan, č. g. Gregorij Presečnik in kaplanija ostane prazna.

Loterijne številke:

Gradec 18. januarja 1890:	14, 81, 76, 26, 74
Dunaj	47, 87, 1, 18, 46

Najboljše mlinske kamne

iz lastnega kamnoloma in po najnižji ceni oddaja **Franč Leskošek**, po domače Lazenšek v **Sibeniku** h.-št. 22. pošta: Št. Jurij ob juž. železnici, Štajarsko. 1-4

Kdor hoče poslovati za občekoristno stvar ter si pri tem zaslužiti denarja,

pošlje naj svoj naslov v zaprtem zavitku, na kateri naj zapiše: „občekoristna stvar“, upravnštvu tega lista. 2-3

Dr. Terč

stanuje od 21. januarija
v Gosposki ulici št. 2,

ordinira od 7—8. zjutraj

1—3 in od 1—2. popoldan.

Olje že dela Černe, po domače Haba
v Framu ter vas uljudno vabi.

1—2

Oznanilo.

Več šartinjakov izvrstnega starega vina
od leta 1885, 1886 in 1887 iz Janškega vrha
(Johannesberger) se proda v Monsbergu št. 5.

P. n. sadjerejci!

Kdor ima za oddajo drevesec požlahtnje-
nih tofank (tafetincev), za gotovo tega ple-
mena, priporočim se, naj mi naznani to in koli-
koletna da so, ter cenó.

M. Vrečko,

1-2 župnik na Ponikvi ob juž. žel.

Prosta brizgalnica

s štirimi kolesi, lepo popravljena in kotel za
žganjarijo za eden hektoliter tropin se po
ceni odda pri

2-5 Janezu Denzel v Mariboru.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v na-
pravo cerkvenih posod in orodja iz
čistega srebra, kineškega srebra in
iz medenine najnovejše oblike, kot

**monstranc, kelihov,
svetilnic, svečnikov**

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim go-
tovo vsakega naročnika, bodisi da se delo
prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi
je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju
pozlatim in posrebrim. Čé. gg. naročniki
naj mi blagovolé poslati iste nefrankovane.

Teodor Slabanja, 11—24
srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Društvo „gornje-savinjske posojil-
nice“ v Mozirji naznani svojim čestitim
udom in vsem znancem, da je njeni dolgo-
letni ravnatelj in soud, gospod

Jože Lipold,

trgovec in veleposestnik v Mozirji,
dne 19. prosinca t. l. o polnoči po dolgo-
trajni mučni bolezní mirno v Gospodu
zaspal.

Pogreb se bo 21. t. m. popoldne ob
4. uri na tukajšnjem mirodvoru vršil.

Bodi mu zemljica lahka!

Mozirje, dne 20. prosinca 1890.

Ravnateljstvo.

Dobro ohranjen glasovir

(Stutzflügel),

proda se takoj. Naslov pové upravništvo „Slov.
Gosp.“ 1—3

Gasilnice

vsakovrstne velikosti in stroja, s pristop-
nimi ventili, najizvrstnejše delane, in ve-
like moči za brizganje, prilične srenjam,
mestom, trgov in jihovim gasilnim društvom.

Brizgalnice

na kolesih, nosljah, v putah za vrte,
Vodonosnike razne sostave, naj-
boljše cevi iz konopnine, gumija, za sesa-
vanje vode ali za napeljavanje vode, dalje
vretenice in tehtnice za ove cevi, kakor
tudi drugo

orodje gasilcem potrebno

priporočuje po najnižej ceni proti 5letnemu
poroštvu

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in
gasilnega orodja

v Ljubljani.

Srenjam in gasilnim društvom dovoli se plače-
vanje v rokih. Podrobne cenilnike dopošilja brez-
plačno in franko. 1